

KUR Y E R L I T E W S K I

w W I L N I E dnia 17. Marca V. S. R O K U 1809.

S. PETERSBURG V. S. d. 5 Marca.
J. J. Mołć oświadcza swoje ukontentowanie Porucznikowi dragunskiego Twerskiego pólku Jsupowi za porządne skupienie koni wierzchowych do tego pólku. Woenny Minister z miasta fińskiego Abo, donosi wdowom pólkownikow Ratmanowa i Gudimowa proszącym o pensye na życie: że Kollegium wojenne niemając świadectwa iż one były prawemi żonami oraz iż nie są w stanie wyżycia z własnego funduszu, wstrzymał się z wyznaczeniem pensyi wdowiey aż do przystawienia pomienionego świadectwa. Przybyli do stolicy Minister spraw zagranicznych Rumiancow z zagranicy, Kamerher Graf Pahlen; główny dyrektor, stanu kon: Einholm z Abo. Przywieziono z zagranicy do Rygi 34527 dukatow i 50 t. z okładem efimkow.

W I E D E N d. 12 Marca. Patryotyczni obywatele tej wierney i dobrej stolicy na głos Cesarza zapaleniu miłością oycyzny w krótkim czasie zebrali się pod chorągwie, uformowali 6 batalionow milicyi, wyćwiczyli się doskonale, gotowi w każdym niebezpieczeństwie dowieść słowem i rzeczą iak daleko są poświęceni Cesarzowi i oycyznie. Jeden duch i zapal ożywia officerow komendantow i żołnierzy. Na czele tej milicyi są Podpółkownicy S. Quentin, Steingentesch, Waldstein, Küffel, Sallis, Managetta. Dnia 5, 4 i 5 odbyła się parada na placu publicznym. Nie wielu dla choroby i domowych interessow uwolniło się z tej milicyi; lecz daleko więcej rzemieślnikow, artystow, profesionistow i gospodarzow do niej przyszło. Nie jest to sztuczny zapal, lecz wewnętrzne przekonanie powoduje Austriaka. Dnia 9, kiedy chorągwie miały być poświęcone, zebrały się bataliony na placach, i po iedney kompanii wysłały do kościoła S. Stefana. Udali się tam w parady Cesarz i powszechnie kochana Cesarzowa, otoczeni iazdą obywatelską, Trabantami, Węgrzynami i Arcierami. U drzwi kościelnych Arcy Xiążęta Karol i Maxymilian, X. Arcy-biskup i duchowieństwo spotkali Monarchow. Odprawiła się msza czytana. Na chorze litanie śpiewano. Przy poświęceniu chorągwi Cesarzowa i Arcy Xiążęta przybiłali one świekami do drzewcow. Arcy-biskup rozdając poświęcone chorągwie błogosławił batalionom, które z najmocniejszym wzruszeniem one przyjęły, i tym więcej uczuły gdy postrzegły między sobą i usłyszały głos Generalissimusa Arcy X. Karola. „Szlachetni ochotnicy Wiedeńscy! rzekł, chciałem na tej wielkiej uroczystości mieć ukontentowanie z rozrzucającego widoku, iaki sprawuje wasz zapal do posługi kochannego monarchy i obro-

ny drogiey oycyzny. Wielki ten czyn w historii Austriackiey będzie węzłem nierozrywany miłości między Cesarzem a Wami. Gdy grozi niebezpieczeństwo oycyznie; na waszym polegam ramieniu: żaden z was niechce dźwigać obcego iarżma i kaydan. Ten patryotyzm niezłomny odkrywa bohaterow i wskazuje zwycięstwo. Gdzie tylko honor i oycyzna nas powoła, wszędzie ia was, i wy mnie znajdziecie „Wszystkie ludu klasy przejęte patryotyzmem gotowe są poświęcić w każdym zdarzeniu majątki na obronę, i oną krwią własną przypieczetować.

Dnia 8 lutego; regiment kirysierow Hohenzollern, wslawiony ratunkiem Ferdynanda 2 w roku 1619 pod Półkownikiem S. Hilaire, mający iedyny przywilej ciągnięcia publicznie przez pałac cesarski, wszedł do tej stolicy spotkany przez Arcy Xiążąt Karola i Albrytha, przez trzy dni tłumem ciskając się młodzież zaciągał, rozdając na rękę gotowe z mennicy pieniądze. Półkownik miał mowę zachęcającą do powiększenia w potomne czasy nabytej chwały i zasług. Officerowie iedliu Arcy Xiążąt, żołnierze mieli uczty u obywatelow. Nadciągają tu z Węgier regimenta X. Esterhazy, huzarowie Stipsitz, Dragonowie Levenehr, kirysierowie Albert, i wiele innych pieszych. Cesarz i Arcy Xiążęta Pałatyn wybierają się do Węgier dla oglądania insurrekcyi. Wielu ztąd Generałow i Officerow udało się na miejsca przeznaczone. Graf Bellegarde wyjechał do Krakowa. Graf Zychy, były minister skarbowy został ministrem wojennym, mając szczególniey opatrywać armii potrzeby. Milicya wychodzi do wyższej Austrii; zbierze się pod Wels, gdzie ćwiczyć się będzie w obrótach; porównana jest z woyskiem liniowym; równy żołd odbiera. Magnaci węgierscy uzbraiają bataliony ochotnikow na wojnę następną.

Posel angielski Adair dnia 27 stycznia wpłynął do portu konstantynopolskiego na fregacie Seepferd. Dnia 2 lutego oznaymił urzędownie porcie przez swego Sekretarza Caning o swoim przybyciu. Uroczyscie od Porty był przyjęty. Spokojność zupełna była do połowy lutego. Sławni burzyciele pokoju bracia Missi zostali w Adryanopolu oskoczeni i zrabani przez Leybgwardyą Bostangow Sułtana. Cadi Basza Konii naygorliwszy obrońca Nizami Gedid wysłedzony i na rozkaz Porty uduszony został głowę jego zawieszono na bramie seraju. Hagi Ali z Wiza udał się do Ruszczuk, gdzie ostatki Seymenow zebrały się. Między Ayanem Sylistryi i dalszemi miało przyysć do kłótni, lecz ta żadnych skutkow nie miała. Yusuf Basza Armenii znajomy z odbytych kampanii

przeciwko francuzom w Egipcie został W. Wemyrem. Dnia 5 urodziła się Sultanka Fatme. W Jerozolimie w nocy z dnia 11 na 12 października 1808 wszczęty niewiadomo z jakiej przyczyny ogień w kościele Jerozolimskim obrócił w perzynę w 9 godzinach cały kościół Ormiański; potrzaskaly się marmurowe kolumny; upadła wielka gallerya i kopuła, dziwnym wszakże zdarzeniem połączone z kościołem kaplice i bramami tylko drewnianymi oddzielone, pod dozorem katolików zostające, nietknięte zostały. W kaplicy, w której jest grob święty Zbawiciela, iedwabne kobierce najwyższe gorąco wytrzymały nieuszkodzone. Obraz zakrywający grob święty całą żywość kolorów zachował. Kaplice kalwaryjska, krzyżowa, i matki bolesnej z powszechnym podziwieniem najmniej ucierpiały. XX. Franciszkanie pilnujący nabożeństwa u grobu świętego pierwsi ostrzegli o pożarze władze rządzące. Młodzież katolicka najgorliwiej gasiła pożar, wielu opaliło się, lecz żaden życia niestracił.

Daley gazeta dworska opisuje stan francuzów w Hiszpanii. Donosi ona że Francuzi nieweszli jeszcze do Portugalii, że forpoczty na południu niezachodzą za Toledo i Talavera; że Insurgenci Andaluzyjscy stoją przed gurami Sierra-Morena, że Junta środkowa bawi w Sewilli; że GG. Reding i Vives bronią Katalonii, że oni walcząc z obojętnym na przemiany szczęściem przecieli komunikacją między Francją a Barceloną; że X. Infantadostoi pod Cuenca; a Anglicy na Tagu czekają iazdy, że korpus Romana poszedł do Portugallii; że ciekawa jest rzecz, jakie wrażenie uczyni na umysłach Insurgentów, którzy jeszcze połowę półwyspu posiadają, wyciąg do Francji gwardyi francuzkiej, która wprawdzie mało znaczy: że obywatele Sarragossy na przykład Saguntu i Numancyi zatarassowali ulice, kamienice, wrzucą wodę i smołę na dachy wnieśli, gmachy w zamki przemienili, francuzów twardego przyieli, wypędzili, i z Katalonią komunikacją otworzyli, że naresztę dwie są pogłoski iedna o podniesieniu oblężenia, druga o poddaniu się tej twierdzy.

MADRYT d. 20 lutego. Trzydziesty trzeci dziennik w Hiszpanii. Mar: Soult X. Dalmacyi przybył d. 10 do Tuy. Cała Gallicya podbita. Dnia 11 gotował się do przeprawy przez szeroką rzekę Minho; między dniem 15 a 20 będzie w Oporto a między 20 i 28 przyjdzie do Lisbony. Anglicy siedli na okręty. Rozgniewani Portugalczycy krwawe boje z Anglikami staczali. Mar: Ney X. Elchingen urządził Gallicyą. Admirał Massaredo przybywszy do Ferolu ożywił czynność w tamiecznym porcie. Mar: Bessieres X. Jstryi przywrócił zupełny porządek w prowincjach swoich od Piryneów aż do morza, Portugallii i gór Madryckich. Bezpieczeństwo zaielo miejsce trwogi i nierzędu. Liczne deputacje udały się do Króla. Nowy porządek z pomyślnym skutkiem zaprowadza się. Mar: Victor X. Beluno ciągnie do Badaioz. On rozbraia Extre-madurę.

Sarragossa poddała się. Klęski tego miasta okropnym są dla narodów przykładem. Ró-

wno z Sarragossą cała Arragonia uspokojoną będzie. Dwa więc korpusy w innej stronie będą użyte. Sarragossa prawdziwem była siedliskiem rokoszu. Tu żyli stronnicy domu Austriackiego, którzy osadzić chcieli nad Tagiem Xiążęcia z tej linii, odziedziczyli oni opinią od przodków powziętą w czasie wojny o sukcesję; upadli dziś bez powrotu. Wygrawszy francuzi d. 23 bitwę pod Tudela staneli obozem d. 27 pod Sarragossą. Mieszkańce miasta i prowincyi połączyli się na obronę tej twierdzy w liczbie 50 t, podzielili się na regimenta od tysiąca i na kompanie od stu ludzi. Mnisi zaieli miejsce Generalów Officerów i unter-officerów. Nadto wpadło do miasta 10 t. wojska z porażki pod Tudela. Wielkie magazyny i 200 dział zabezpieczyły twierdzę. ~~Całe~~ ~~wojsko~~ ~~nieoparłoby~~ ~~się~~ ~~na~~ ~~równinie~~ ~~3~~ ~~re-~~ ~~gimentom;~~ ~~lecz~~ ~~za~~ ~~murami~~ ~~uchroniło~~ ~~się~~ ~~od~~ ~~klęsk~~ ~~iakie~~ ~~fanatyzm~~ ~~ściągnął~~ ~~na~~ ~~tylu~~ ~~nieszczę-~~ ~~śliwych.~~ ~~Francuzi~~ ~~użyli~~ ~~wszystkich~~ ~~sposobow~~ ~~dla~~ ~~naprowadzenia~~ ~~na~~ ~~drogę~~ ~~roзумu.~~ ~~Widzie-~~ ~~li~~ ~~dobrze~~ ~~po~~ ~~bitwie~~ ~~pod~~ ~~Tudela~~ ~~ze~~ ~~Sarragos-~~ ~~sa~~ ~~polegając~~ ~~na~~ ~~oporze~~ ~~wojsk~~ ~~Samosierra,~~ ~~Gua-~~ ~~darama,~~ ~~Extramadury,~~ ~~Katalonii,~~ ~~Leonu~~ ~~i~~ ~~sto-~~ ~~licy,~~ ~~poddać~~ ~~się~~ ~~niezechce,~~ ~~postanowili~~ ~~prze-~~ ~~to~~ ~~zostawić~~ ~~twierdzę~~ ~~w~~ ~~komunikacyi~~ ~~z~~ ~~całym~~ ~~kra-~~ ~~iem,~~ ~~aby~~ ~~dowiedziała~~ ~~się~~ ~~o~~ ~~upadku~~ ~~wszelkich~~ ~~nadziei.~~ ~~Lecz~~ ~~napróżno~~ ~~użyty~~ ~~był~~ ~~ten~~ ~~szro-~~ ~~dek.~~ ~~Dowiedzieli~~ ~~się~~ ~~naczelnicy~~ ~~o~~ ~~wzięciu~~ ~~Ma-~~ ~~drytu~~ ~~i~~ ~~porażeniu~~ ~~wojsk,~~ ~~lecz~~ ~~ukryli~~ ~~to~~ ~~przed~~ ~~ludem,~~ ~~owszem~~ ~~falszami~~ ~~omamiali~~ ~~donosząc~~ ~~że~~ ~~40~~ ~~t.~~ ~~francuzow~~ ~~w~~ ~~Madrycie~~ ~~wyrznięto,~~ ~~że~~ ~~Ro-~~ ~~mana~~ ~~wkroczył~~ ~~do~~ ~~Francji,~~ ~~że~~ ~~Anglicy~~ ~~nagłym~~ ~~marszem~~ ~~spieszyli~~ ~~i~~ ~~orły~~ ~~uciekały~~ ~~przed~~ ~~lam-~~ ~~partem.~~ ~~Czas~~ ~~poświęcony~~ ~~polityce,~~ ~~i~~ ~~nadziei~~ ~~że~~ ~~fanatyzm~~ ~~ustąpi,~~ ~~niebył~~ ~~straconym;~~ ~~bo~~ ~~Ge-~~ ~~nerał~~ ~~inżynierow~~ ~~Lacoste~~ ~~adjutant~~ ~~Imperato-~~ ~~ra~~ ~~przygotował~~ ~~w~~ ~~Alagan~~ ~~narzędzia,~~ ~~miny,~~ ~~i~~ ~~materyały~~ ~~do~~ ~~toczenia~~ ~~podziemnej~~ ~~wojny,~~ ~~którą~~ ~~Imperator~~ ~~zalecił;~~ ~~bo~~ ~~G. D. Dedon~~ ~~ar-~~ ~~tyleryi~~ ~~dowódzca~~ ~~sprowadził~~ ~~z~~ ~~Pampeluny~~ ~~moż-~~ ~~dżerze,~~ ~~bomby,~~ ~~haubice~~ ~~i~~ ~~inne~~ ~~działa.~~ ~~Obok~~ ~~tego~~ ~~utwierdzali~~ ~~rokoszanie~~ ~~Monte-Torrero~~ ~~i~~ ~~dalsze~~ ~~ważniejsze~~ ~~miejsca.~~ ~~Dnia~~ ~~21~~ ~~gru-~~ ~~dnia~~ ~~G. Suchet~~ ~~wypędził~~ ~~nieprzyjaciół~~ ~~z~~ ~~gór~~ ~~S. Lambert~~ ~~i~~ ~~dwuch~~ ~~innych~~ ~~warowni~~ ~~o~~ ~~wy-~~ ~~strzał~~ ~~od~~ ~~miasta~~ ~~będących.~~ ~~G. Gazan~~ ~~spędził~~ ~~ich~~ ~~z~~ ~~góry~~ ~~S. Gregorio,~~ ~~a~~ ~~regimenta~~ ~~21~~ ~~lekkiej~~ ~~piechoty~~ ~~i~~ ~~100ny~~ ~~liniowy~~ ~~zdybyły~~ ~~na~~ ~~przedmie-~~ ~~ściu~~ ~~dwie~~ ~~reduty~~ ~~na~~ ~~gościńcach~~ ~~Sueva~~ ~~i~~ ~~Bar-~~ ~~cellony~~ ~~panujące.~~ ~~Wzięto~~ ~~rekodzielnię~~ ~~przy~~ ~~Galliego,~~ ~~gdzie~~ ~~500~~ ~~szwajcarow~~ ~~oszańcowanych~~ ~~było.~~ ~~Mar: Moncey X. Conegliano~~ ~~zdobył~~ ~~bate-~~ ~~rye~~ ~~i~~ ~~stanowisko~~ ~~Monte-Torrero,~~ ~~zabrał~~ ~~wie-~~ ~~lu~~ ~~ieńcow,~~ ~~wszystkie~~ ~~działa~~ ~~i~~ ~~wielką~~ ~~klęskę~~ ~~za-~~ ~~dał.~~ ~~Gdy~~ ~~Mar: Moncey~~ ~~zachorował,~~ ~~G. Junot~~ ~~X. Abrantes~~ ~~objął~~ ~~nad~~ ~~3~~ ~~korpusem~~ ~~dowództwo,~~ ~~które~~ ~~zaczął~~ ~~od~~ ~~opanowania~~ ~~klasztoru~~ ~~S. Jó-~~ ~~zefa~~ ~~i~~ ~~zdobycia~~ ~~przedmostowych~~ ~~okopów~~ ~~nad~~ ~~Hueba.~~ ~~W~~ ~~szturmie~~ ~~klasztoru~~ ~~popisał~~ ~~się~~ ~~szcze-~~ ~~gulnie~~ ~~naczelnik~~ ~~batalionu~~ ~~z~~ ~~14~~ ~~liniowego~~ ~~Stahl,~~ ~~a~~ ~~pierwszy~~ ~~wpadł~~ ~~do~~ ~~murow~~ ~~Porucznik~~ ~~Victor~~ ~~de~~ ~~Bullon.~~

Aż do ucieczki anglików z Hiszpanii, nieopasano zupełnie Sarragossy, zostawiając drogę wiadomości o tej klęsce. Dnia 16 uciekli

anglicy z Corogne, a d. 26 przystąpiono do porządnego oblężenia, gdy już wszystkie wiadomości nie mogły pokonać kilku mnichów przewagę nad ludem, i gdy wszystkie nowiny nie trafiły skrócić szaleństwa oblężonych. Mar: Lannes X. Montebello objął komendę nad wojskiem oblegającym. Mar: Mortier X. Treviso rozgromił z 5 regimentami 15 t. wieśniaków na lewym brzegu Ebro przy Perdiguero zebranych; a regiment huzarów przebiegawszy na równinie uciekających wielu zrabował, 9 dział i kilka chorągwi zdobył. Tegoż czasu Adiutant Gasquet wysłany od X. Montebello z 5 batalionami do Luera zniósł 4 t. rokoszanów i 4 działa z wozami prochowymi im zabrał. G. Vattier wyprawiony z 1200 jazdy i 500 piechoty ku Walencyi rozpedził 5 t. rokoszanów w Alcanitz, zabił 600 ludzi, zabrał magazyny prochy i karabiny, między którymi 1000 było Angielskich. Pięknie popisali się Adiutant Carion de Nizas, Półkownik huzarów Burthe, i naczelnik batalionu Camus. Wszystkie te gonitwy zaszły między 20 a 26 stycznia. Wtedy zaczęło się już należyte oblężenie. Dnia 27 o południu postrzeżono sposobne miejsce do łamania muru. Opanowano klasztor S. Gracia. G.D. Grandjean zajął 30 domów w mieście. Półkownik Chłopicki i żołnierze nadwiślańscy dystyngwowali się. G. Morlot zdobył całe czoło fortyfikacyow. Kapitan Guetman na czele robotników i 50 grenadyerów z 44go wpadł z rzadką śmiałością przez wyłom do twierdzy. Bobecki officer wołyżerów nadwiślańskich 17 letni młodzieniec 7 ranami okryty najpierwszy stanął w wyłomie. Dnia 30 opanowano klasztor S. Moniki i S. Augustyna. Saperowie z 14go liniowego podkopali się pod 60 domów i wszystkie opanowali. Dnia 1 lutego kula karabinowa zadała śmierć G. Lacoste officerowi pełnemu zasług męstwa i biegłości. Zalał go wojsko, więcej jeszcze Imperator. Półkownik Rogniat miejsce jego zastąpił. Bronił nieprzyjaciel każdego domu. Codziennie wysadzano minami po kilka domów, i wnet zajmowano pobliskie. Taką drogą doszli oblegający do Corso wielkiego rynku w Sarragossie, rozłożyli się na tamach, w gmachu Piiarów oraz Uniwersytetu. Chcieli nieprzyjaciela podsadzać miny przeciwko minom, lecz wkrótce odkryci i stłumieni zostali: tém czasem moździerze zarzucały miasto bombami pełnemi. Ten sposób dobywania był powolniejszy lecz obok pewniejszy i mniej stratny. W dziesięć dni od rozpoczętego szturmów już widziało iż twierdza poddać się musi. Opanowano przeszło trzecią część domów, i kościół NP. cudowney del Pilar bombami rozwalono. Mar: Lannes postanowił zdobyć przedmieścia na lewym brzegu Ebro leżące aby ogniem krzyżowym średnicę miasta okrywać. G. Gazan prędko opanował koszary Szwaycarów. Dnia 17 bateria 50 działowa grać zaczęła. Siedm t. broniło przedmieścia. O 3 z południa batalion z 28go uderzył na ogromny klasztor nader grube mury mający, i natychmiast go opanował. G. Gazan wpadł na most, którym rokoszanie ustępowali do miasta, wielu zabił, a 2 wodzów, 22 Półkowników, 19 Podpółkowników, 250 Officerów i 4 t. ludzi poymał oraz

6 chorągwi i dział 36 zabrał. Tu potykały się prawie wszystkie liniowe wojska, i jakie tylko były w mieście. Teyże chwili G. Junot przedarł się do Corso, za pomocą koszar zasłaniających; a gmach Piiarski dwoma pieciami minowymi od 30 t. fun. prochu na powietrze wysadzony został. Tu już trwoga ogarnęła rokoszanów. Junta szukając zwłoki układać się życzyla, lecz oblegający niedając czasu do przygotowania nowej zdrady zdobyli już podkopem już minami 30 domów. Nakoniec d. 21 całe miasto opanowano. Piechoty 15 t. i jazdy 2 t. broń złożyło; wydało 40 chorągwi i dział 150. Stracili rokoszanie 30 t. W szpitalach znaleziono 13 t, z których codziennie 500 umierało.

Mar: Lannes niezezwoił na żadną kapitulacyą ogłosił tylko przepisy, ażeby załoga w bramie Portillo broń złożyła o południu d. 21 i poszła w niewolę; ażeby żołnierze liniowi chcący wejść w służbę Króla Józefa zaprzysięgli na wierność, że wojsko francuzkie obeymie zamek, całą artyleryą i wszystkie zapasy; że szanować będzie religię; ażeby mieszkańcy złożyli oręż podedrzwiemi, a Alkadowie ją zebrali. Znalezliśmy ogromne zapasy zboża, ryżu, i wszelkiej żywności. Gubernatorem Sarragossy mianowany G. Laval. Deputacya złożona z duchownych i pierwszych właścicieli wędruje do stolicy. Palafox ciężko chory: powszechnie był pogardzony iako dumny, próżniak i bojaźliwy, uciekający od wszelkiego niebezpieczeństwa. Graf Fuentes przed 7 miesiącami przez rokoszanów poymany był znaleziony w więzieniu na 8 stop kwadratowych obszernym. Ucierpiał więcej nad wszelki wyraz. Na tym koniec dziennika.

Tu następuje w Monitorze dziennik oblężenia Sarragossy od d. 20 grudnia na 9 stronnicach spisany. Wyraża on, iak w nocy z 15 na 16 30 wołyżerów nadwiślańskich z oddziałem minerów i saperów wpadło z drabinkami do rowu, gdzie utrzymując się i gradem pod kul, zarzucili rów faszyną; iak d. 4 nadwiślanie zdobyli 3 domy na ulicy Augustyanskiej; iak w tych domach utrzymywali się, lubo zostawione tam i zapalone granaty trzaskały; iak oni wpadli do domu iednego, gdzie się bronił nieprzyjaciel zapalczywie, i dostali się potem na rynek Corso; iak to stanowisko zatarassowali i one utrzymywali; iak walecznie d. 5 w szturmie domów na ulicy Quemada poległ Nadwiślanin naczelnik batalionu. Dalsze szczegóły pokazują ile miny wysadziły domów a mianowicie klasztorów, ile bomby sprawiły pożaru i spustoszenia. Słowem bez przykładna jest obrona miasta co do zaciętości, uporu, i fanatyzmu, które niesłychanie zapalały oblężonych.

Zaciągają tu batalion letkiej piechoty dla utrzymania spokojności. Król darował miastu S. Ander nałożoną i jeszcze niewypłaconą kontrybucyą. Król wezwał obywatelów, mianowicie duchownych do opłaty podatków, gdyż skarb chce zapłacić swoje długi. Na końcu marca cała Hiszpania uspokojona będzie. Król sam ma dowodzić wyprawą do Andaluzyi. Portugalscy insurgenci pod obawą śmierci wszystkich wypędzają na obronę kraju; zebrali się pod Almeida; jeżeli tam dostoją pewnie pobi-

ci będą przez Mar: Victor dowodzącego legionami północnymi. Dobra zdraycow przedają się.

PARYZ d. 4 Marca. Uchwała senatu wyniosła Toskanią na wielkorządztwo pod tytułem Xięstwa, które iednemu lub iedney z Xiążąt krwi może być dane. Co na innych sessjach uchwalili Senat, niewiadomo — W Parlamencie wnoszono o rozpatrzenie stanu narodu, i liczne głosy dowodziły potrzeby oddalenia Ministrow, lecz wniosek był odrzucony bez zbierania głosów — Monitor zawiera różne wiadomości mniej przyjazne pokoiowi „Woysko austriackie, wyraża, będzie już od 1 marca na stopniu wojennym, a milicya czynna porównana z woyskiem regularnym. Zalecono officerom skupić konie i sprzęty polowe. W całej Austrii rozlega się odgłos wojny przeciwko Francyi. Papiery bankowe utraciły po 10 od 100. Jednak Austriacy wszystkie przygotowania nazywają środkami ostrożności. Kupowali niedawno pisemko Cevallos o złożeniu korony przez Króla hiszpańskiego sekretnie po 4 ryńskie; dziś kupują jawnie po 1 ryńskim i 40 graycarow. Musiał zatem gabinet coś postanowić. Rząd austriacki zajął rekwizycyą konie pod artyleryą i iazdę; wysłał do Węgier znaczną liczbę broni i mundurów: wzmacnia woysko na granicach włoskich i czeskich „Inne gazety przydają, że już gabinet Wiedeński zdjął zasłonę; uzbroił wszystkich mieszkańców, przykładem hiszpanow, wszystkich zapalił, wszyscy więc obywatele żołnierze, gotowi są walczyć w obronie oyczyzny.

Daley Monitor pisząc o pokoju Turcyi z Anglią wyraża: iż Internuncyusz austriacki Sturmey nachylił ostróżną i boiaźliwą Portę do traktatu; oświadczył na tajnych radach, iż Austriya wyda wojnę Francyi na którą wspólnie z Hiszpanią i Anglią uderzy; że Austriya musiała na chwilę uleść okolicznościom, lecz dzisiaj gdy francuzi tyle klęsk w Hiszpanii doznali, chce odwetować za obelgi, że w tym stanie Francya nie zdoła Turcyi ani pomodź ani zaszkodzić; że Austriya nie zerwała rzeczywiście przyjaźni z Anglią, tylko na oko to pokazywała; że Konsul angielski w Malcie wydawał pasporta Austriakom, i wyprawował okręty do Tryestu; że Porta zezwolić powinna aby eskadra angielska przeszła na Bosfor i nieprzyjaciółom zagroziła. Do tej perswazyi przyniosła druga flotta angielska; naresztę Porta po 3 miesięcznym odporze ustąpiła intrydze, złotu, i boiaźni, Internuncyusz austriacki tryumfując z tego zwycięstwa, dał wielką ucztę Anglikom, zapraszając na nią niegodnych nawet. Tak gwałtowne mowy, tak nieuważne postęпки, ledwoby mogły być przebaczone posłowi gdyby jego Monarcha już otwartą wojnę prowadził z Francją. Rozgniewani temi prawdziwie nieprzyjacielskimi krokami posłowie, francuzki, duński, hiszpański, saski; Europejczkowie przedmieścia Pera, i cały rod francuzow niebyli na biesiadzie wspaniałej.

DREZNO d. 11 Marca. Nad Renem wielkie daie się widzieć poruszenie. Na tę stronę powracają ience pruscy; na tamtą przechodzi ciężka artylerya z Prus uprowadzona. Woyska

niektórych Xiążąt związkowych ciągną do Hiszpanii; przeciwnie francuzkie spieszą do Niemiec. GG. Oudinot i Wrede do Munich przybyli, za niemi nadciąga 12 t. Bawarczykow z Ulm Auszpurga i Lindau. Nad Inn znaczna potęga ma się zgromadzić. Inne woyska ciągną przez Turynię. My zatoczyliśmy działą na wały, szanice koło miasta sypimy, droższe sprzęty do twierdzy Kufstein uprowadzamy; od granic czeskich wszystkie kassy skarbowe tu przenosimy. Król nasz bawi w Warszawie: nieskończenie ucieszył publiczność, gdy się pokazał w narodowym mundurze z wstęgą i gwiazdą wielkiego krzyża wojskowego polskiego, którego komandorem jest X. Poniatowski i 28 kawalerow. X. Czartoryska bawiąca od 5 tygodni w Warszawie przez Rząd Lubelski powołana do Gallicyi dnia 1 do Puław wyjechała: ten wypadek uczynił tém większe wrażenie że X. Czartoryski jest obu państw mieszanym poddanym. Imperator miał podać ultimatum Cesarzowi. Ambassador francuzki Andreossi z Wiednia wyjechał.

Kładniemy dalszy ciąg dyaryusza Seymu Warszawskiego. Prezes senatu Małachowski powitał Króla mową: w której połączenie się Króla z narodem za opokę szczęścia i chwały wystawił. Przebiegł świeże dzieje, i pokazał że naród niczego nie oszczędzał dla dobra pokołu; wspominał dobroć Króla, który wybrawszy w Saxonii znaczne podatki, wrócił one obywatelom gdy potrzeba minęła, a ztąd niemylnie dla kraju swego wrożył nadzieie; naresztę wezwał Senatorow woiewodę Wybickiego i Kasztelana Sobolewskiego dla zapraszania Jzby poselskiej do Senatorskiej. Ci spotkani byli przez 2 posłów i 2 deputowanych, i przyjęci u drzwi przez Marszałka Ostrowskiego. Woiewoda Wybicki poważnie wspaniale i wymownie zaprosił w imieniu Senatu Jzbę poselską do połączenia się chlubnego iak bywało za Piastow i Jagiellow, przytęm uwielbił tę rękę, która wskrzesiła plemię Chrobrych i Sobieskich. Nakoniec dał hasło szczęśliwe Król z Ludem, lud z Królem. Przymówił się w myśli podobnej Kasztelan Sobolewski. Poprowadzili więc Senatorowie z Marszałkiem posłów i deputowanych do Senatu: gdzie przybywszy wszyscy mieysca wyznaczone zasiedli, Marszałek zaprzysiął obowiązki swego urzędu. Król przemówił w ięzyku narodowym to co przychylne serce od przodkow, co uczucie chlubne za ufność położoną, podyktowało. Pochwalił męstwo i poświęcenie się narodowe. Zaręczył o swoim przywiązaniu. Przyrzekł podać stan kraju i potrzeb jego Seymowi, który powinien przedsięwziąć sposoby na opędzenie potrzeb i prawa ustanowić. Potęm Seymujący przypuszczeni byli do ucałowania ręki królewskiej. Marszałek seymowy Ostrowski piękną mową pożegnał Króla i Senat, oraz prosił o rozkazy i projekta: mówił o niedościgłych wyrokach Opatrzności, która podnosi mocarstwa, niszczy narody, z pamięci nawet ich maże, potęm znowu wskrzesza państwa i wielkimi czyni. Azatęm dziękował Bogu za zesłanie męża wielkiego naszego wieku bohatera, i za danie narodowi Króla pełnego cnot i dobroci, wnuka i prawnuka Królów narodowych. Reszta później.

DODATEK

DODATEK Nro 22.

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 17. Marca ROKU 1809.

KALENDARZYK POLITYCZNY.

Na Rok 1809. Cena zł. 3. gr. 10.

Zawiera w sobie, Kalendarz zwyczajny — Familie panujące. Imperatorski Wileński Uniwersytet, Wydział szkół tegoż Uniwersytetu w ośmiu Guberniach — Przy każdej szkole umieszczeni uczniowie celujący w naukach z roku 1808 — Towarzystwo Medyczne Wileńskie — Towarzystwo Dobroczynności. Duchowne Kollegium — Archidiecezją Mochilewską — Dyecezyą Wileńską — Zmuydzką — Zytomirską — Kamieniecką — Dyecezye Katolicko-Unickie. Gubernie z powiatami i w nich będącemi Subseliami — iako to Wileńską — Mińską — Kijowską — Podolską — Wołyńską — Witepską — Mochilewską. Litewski Pocztant z całym na ośm Gubernii wydziałem — Ewangelickie Konsystorze i t. d.

Podaje się dowiadomości że pod Nr. 162 zamurami po Rochitaskiem jest Młyn i Łazienka do wypuszczenia w arędę roczną od Ś. Jerzego roku idącego, ktoby czy iedną z tych budowli czy obie arędować sobie życzył, ma się zgłosić do samego właściciela w domu Pacowskim na placu mieszkającego —

Folwark w Pcie Trockim o mil 11. od Wilna Mostółtowicze zwany, dziedziczny, jest do arędy; ludzi rolniczych czyli Dymów 15. a ciągłych 4rodniowych 17 posiada: wysiewu Pszenicy ozimej i letniej w gruntach sposobnych, oraz w łakach grądowych obfitych, zbioru Siana ma dosyć, i Wody: Lasu, zupełny dostatek; ktoby życzył kontraktować może trafić do dziedzica w tymże folwarku mieszkającego traktem iadąc dawnym Królewieckim, pod miasteczko Butrymance. — W tymże Folwarku jest Młyn o 2. kamieniach, 3ci Falusz bądź do arędy 6 letniej, bądź posiadania prawem Euphitentycznym na lata umowione — bądź na koniec do kupna wieczystego pod zgodnemi warunkami z dziedzicem folwarku — może mieć przyłączone grunta łaki wiele ich zechce — Niemniej propinacje z karczem umawiać i trzymać. — Obszerniejszą o tym wiadomość może zyskać od JP. Sledzińskiego Kupca miasta Guberskiego Wilna. —

Miński Gubernii Pttu Słuck: Hieronim Odyniec uwiadamia: że po zeszłym Bracie Stryeczno rodzonym Mikołaiu Odyńcu Regencie Ziem: Trockim z prawa bliskości krwi nad pozostałym Potomstwem nieletnim Leonem Synem i Jzabellą Córką Odyńcem i Odyncówną, oraz nad całym na nich spadającym majątkiem podług przepisow prawa biorąc się do Opieki, wszystkich interessujących, a mianowicie, JWW. i WW. Debitorow zeszłego Mikołaiu Odyńca, iż nim do tej opieki z prawa natury iemu należney przez exekucyą weydzie, tym czasem ażeby ciż JWW. i WW. Debitorowie którzy za obligami od siebie zeszłemu Mikołaiowi Odyńcowi wydanemi są dłużnemi winnych Summ ani w Kapitałach ani w procentach nikomu pod żadnym tytułem do tej opieki illegalnie wdzierającemu się nieopłacali, obligów nie przemieniali i w żadne obliczenie niewchodzili ostrzegając, ninieysze ogłoszenie i ostrzeżenie ażeby doszło one przez Gazety publiknie — Takową wiadomość podając do Kuryera Litt: podpisuję Datt. 1. Mar: 1809. w Musiczach.

H. Odyniec.

Sąd Taxatorsko - Exdywizorski w dobrach Sołach w Powiecie Oszmianskim położonych exystujący, w terminie z odkładu pierwszo-ziądowym dekretem swoim naznaczonego przypadłym na dniu 20 Fehruar: roku idącego do dóbr Soł przybywszy, ciągle Sądownictwem zajmując się dotąd nie których stron głosów produktowych już wysłuchał, że zaś dekret remissyyny Sądu Gł: nie uważając na niestanność lub odeyscie którekolwiek strony rozsądzenie sprawy z przywiedzeniem dekretu Exdywizor: do exekucyi snb abmissionie pretensyi niestawiających polecił. — Pzzeto tak kredytorow i pretensorow byłego Pissarza Ziem: Oszmiań: Stanisława Poznaka i do i-go antecessorow stosujących, iako też i samego debitora przez ninieyszą awizacyą ostrzega, ażeby sami przez się, lub przez plenipotentow swoich do Sądu Exdywizor: niezwłocznie pod stratą i upadkiem pretensyi stawali, a Sąd Exdywizorski ile możności narychlejš spieszyć przed się bierze do wzięcia w pryncypalną namowę. — Działo się na sessyi Sądowej w Sołach Marca 11 1809 Roku.

Do Xiegarni P. Hesselbacha przybyły różne książki nowe i mappy geograficzne, między któremi mappa Rossyi zł: 30 — i mappa Xięstwa Warszawskiego zł: 9. — Katalog xiążek w krótcie rozdawanym będzie bezpłatnie. Amatorowie udać się raczą do Kamienicy JP. Gutta Aptekarza na Zamkowej ulicy.

Sąd Gł: Wremienny rozbiera sprawy Raddziwillo skie. — Sąd Gł: z Komissyą Ogińskich połączony zapisał odkład do dnia 15 Maia. — Sąd Głny ciągły rozbiera sprawę Święcickich z remissyynnych, oprócz ogłoszonych 9 następują aktoraty Hana z Pietraszewskim, Kieńskich z Leyzerowiczem, Czarnockiego z Lewandowskim, Giedgowda z Goylewiczem, Tarniewskiego z Platerową, Niepokojczyckiego z Tyszkiewiczem, Wawrzeckich z Mośką, Chomińskiego z Korfem, Święckiej z Święcickimi.

Niżej piszący się Urzędnicy Taxatorowie i Exdywizorowie majątku Starozakonney Feygi Aro-nowiczowej kupcowey Słonim: obwieszczamy tym pismem urzędowym przez gazetę z instancyi JO. Xcia Ignacego Pużyny Star: Dziewier: K. O. P. JW. Józefa Aktual: Stann Kon: Kazimierza Sekr: byłey Legacyi Polskiej, Piotra byłego Sedz: Głowy: Szwykowskich Star: Oniskich JW. Wincentego Strawińskiego Mar: Słonim: Jana Chorążego Maurycego Star: Strawińskich Urzędników Ptu Słonim: Barbary Papłóńskiej Szambel: byłego D. Pol: i dalszych wielu kredytorow; wszystkim stronom do sprawy należnym, że namocy dekretu Sądu Głowy: Depart: drugiego Guber: Litt: Grodzień: w roku 1804 apryla 8 dnia ferowanego do Miasta Słonima we trzech z liczby nas tu podpisanych na dniu 19 apryla roku idącego 1809 niezawodnie ziedziemy i tamże nieprzerwanie poruczone dekretem dzieło dopełnim w referencyi do wszystkich załob oddzielnie każdemu na miejscu podanych, oraz obwieszczeń kilkakrotnie powtarzanych a w kancelaryach zeznanych; że zaś w pierwsze termina podług obwieszczeń nie ziechaliśmy w komplecie na miejsce przeznaczone tak z racyi urzędowania naszego iako też dla różnych przeszkod przeto na nowo powtarzamy ninieysze ogłoszenie w stosunku do wszystkich poprzedniczych obwieszczeń, że termin dnia 19 apryla naszego kalendarza do ziechania będzie niechybny. Azatym w żywamy nayprzód Sukcessorow JW

Ogińskiego Hetmana jako ewłktora i kawenta za długiem WW. Szwykowskim opisanym tudzież dalszych debitorow za kartami. — Co do successorow JW. Ogińskiego, JW. Kazimierza byłego Podkanclerza Litt: Józefa Pisarza Poln: Augusta Kasztelana Troc: Platerów; JW. Barbarę z Brzostowskich Brzostowskę Starościcę Puń: Alexandra i Xawerego Brzostowskich, Jerzego byłego Pisarza Polnego, Michała byłego Generał Leytnata Wóysk Polskich Wielohurskich, Adama Kanclerza Jeremiasza Komendora Chreptowiczów — Helenę Xieźnę Radziwiłłową Wdzinę Wileń: Maryannę Tyzenhauzową Michała Przezdzieckiego Star: Mińsk: tudzież Brzostowskiego. Star: Miń: Denig: W. Franciszka Konopkę Kapitana byłych Wóysk Pol: tudzież W. Franciszka Rostockiego Star: Burow: u których największa część majątku Feygi pozostała, oraz dalszych dłużników podług kart własnoręcznych. — W. Durafura Porucznika zł: 864, i oddzielnie za towary brane do rachunku, W. Maryannę Przeclawską Sędz: zł: 1,703 gr: 15, i oddzielnie za towary do rachunku — Chlewińską Woiew: zł: 398. — W. Łopotowa zł: 80 gr: 15, i oddzielnie za towary do rachunku — W. Ludwika Szemiotha zł: 255 i za towary brane do rachunku. — Jerzy Rostocki Sędz: zł: 60, i za rejestrem do rachunku. Justyna Rostocka zł: 30, Petzolt zł: 96. gr. 3. W. Jan Olędzki Poczeszy zł: 162. Olędzki zł: 162. Anna Zabiłowa Mostownicz: zł: 95, Tomasz Korczye Poczeszy zł: 62, Antoni Pachniewski zł: 49, tenże żyta szan: 20. — W. Antoni Rejtan zł: 144. Stombrowski zł: 120. Wróblewski zł: 26. gr: 12. Marcin Tur zł: 72. gr: 18. W. Suryń Kap. zł: 87. Biały Regent zł: 15. Stanisław Brodowski zł: 108 Korczycowa Horod: zł: 36. JW. Michał Brzostowski zł: 180. Antoni Klimowicz zł: 89. Rostocki Starosta Burow: zł: 145. gr: 15. Kazimierz Czechowicz Chor: zł: 100. Alojzy Broniec zł: 67. gr: 15. Piotr Swiężyński zł: 54. gr: 7. Kazimierz Jabłonski Woyski zł: 106. Róża Woymtowiczówna z s. Fran. zł: 25 gr: 15. W. Tadeusz Gideroy Gener: zł: 234. Rosadowski zł: 18. Mauranec zł: 44. Franciszek Skirmont zł: 50. Kazimierz Wolski zł: 80. X. Dombrowski Pleb: Żołud: zł: 189. Onufry Kościa zł: 71. Ignacy Korbut zł: 130. Skoczyński zł: 18. Michał Chodakowski zł: 337 gr: 7½. Chodanowski zł: 116 Snański Porucz: 110 W. Rybicz Gener: zł: 176. Anna Łopacina za brane towary i do rachunku. Stefan Gryfin zł: 178. Michał Szteyn Porucz: zł: 32 Samuel Rodziewicz 20. Radziszewski za brane towary do rachunku. Tadeusz Hordziejewicz zł: 57 gr: 7. Wawrzyniec Kunicki zł: 540. Łowicki zł: 107 gr: 15. Zabowicz zł: 414 W. Teresa Hetkiewiczowa Pułkow: zł: 519. Jan Skalski zł: 126. W. Łaniewski Wołk zł: 64. od tegoż za kartą do rachunku. Mateusz Wialbutt były Pisarz Kabacz: zł: 58. Paweł Michałowski zł: 48. Dominik Pławski zł: 18. W. Dederko Porucz: zł: 174. Karol Wolski Mostow. zł: 100. Talkowski Rott: zł: 69. Ludwik Chaiewicz zł: 69. Janski zł: 30 za tegoż ze skarbu Hetmana za stancją zł: 130 gr: 15 Mikołaj Kuncewicz zł: 54. Michał Nowodworski zł: 7. gr: 22 JW. Chomińska Woiew: zł: 3,196. gr: 5½. W. Woynilowicz Gener: zł: 229 gr: 20. Szmytt Kuchmistrz zł: 108. Antoni Hreczyna zł: 146. W. Konopka za brane towary do rachunku. Stefani zł: 55. Szyfarszyt zł: 35. Czechowicz zł: 54. Tomasz Grzymała zł: 54. W. Wendorff Gener: zł: 18. Bułhakowa Czesz: zł: 119 gr: 13. Bułhak Chor: zł: 19 W. Papłowski Pułkow: zł: 176. gr: 20. Porębski zł: 12. Kamiński Porucz: zł: 169. Xawery Czartowski Chor: zł: 60. W. Weysenhoff Sędz: Ziem: Zmuydz: za dwoma kartami branych towarow do rachunku. JW. Brzostowski zł: 90. Zabielski zł: 310. Burowski i Markiewicz zł: 972. Ludwik Tułowski Horod: zł: 124. PP. Kunicki i Kurko zł: 540 JW. Puzyna Star: Wisztyn: zł: 619. Raczyński zł: 300. Nowanowski zł: 145. W. Przeclawski Regent: zł: 118. gr: 22.

Michał Przeclawski zł: 186. Wincenty Przeclawski zł: 107 gr: 15. Markiewicz były Sędzia Miasta Słonima zł: 2362 gr: 15 Misia za kartą zł: 108. Garlinski za towary brane do rachunku za dwoma kartami. Zareba Purucz: zł: 70. Dymin Kułakowski zł: 194. W. Bronski Sędzia zł: 1,372 gr: 22 W. Potrykowski zł: 104 Hiacynt Kościa zł: 551. i dalszych za kartami i rejestrami tu nie wymienionych. Dzieło nasze od inkwizycyi i weryfikacyi poczęte będzie według przepisu dekretu Sądu Głównego na wysłedzenie Funduszow wszystkich Feygi kupcowey przez kahał Słonim: utrzymanych i przez inne strony. — To ogłoszenie przez nas jest podpisane.

Jan Michałowski, Jan Bychowiec, byli Sędziowie Ziem: Słonim: — Onufry Pustowski były Pisarz Grodz: Słonim: — Józef Przełocki były Sędzia Grodz: Wołkowys: Kuniewicz Przydujący Grodz: Nowogrodz: — Tadeusz Borzymowski były Prezes: Grodz: Słonim: Ignacy Szyrma były Marszałek Słonimski, Stefan Niezabitowski były Chorąży Petyhorski.

W xiegarni Uniwersytu następujące znajduią się xiążki.

- Abecédaire recreatif orné de vingt-six gravures propres à piquer la curiosité des enfans Paris 1805. zł: 3. gr: 10.
- Baykopolis dla dzieci, przez Xieźdzę Reyre z 93 obrazkami kolorowemi w Wrocławiu 1805. zł: 26. gr: 20.
- Bóg jest nacyzystszą miłością moją modlitwa i rozmyślanie przez Konsyliarza Ekartshausen z trzema obrazkami. Nowe poślug oryginału przeryzane i poprawne wydanie w Wrocławiu 1809. zł: 6. gr: 20.
- Cook dla młodzieży, czyli wybor podróży nacyświeższych i nacyiekawszych do krajów oddalonych, z francuzkiego na polski język przełożony i ozdobiony kopersztychami w Wrocławiu 1807. zł: 16. gr: 20.
- Cwiczenia ze wszystkich reguł grammatyki dla użytku polaków, i doskonalenia ich w języku francuzkim przez T. C. Hauteperre w Wrocławiu 1809 zł: 9.
- Dykejonarz powszechny medyki, chirurgii i sztuki hodowania bydła, czyli lekarz wieyski: zawierający rozciągle wiadomości wszystkich części sztuki lekarskiej, dokładne i nayszczegulniejsze opisy zażywanych roślin, sposoby ratowania zdrowia ludzkiego, i leczenia chorób bydłecych Tomów 9 w Warszawie zł: 100

Słowo przeszley Szarady Sto — lica.

S Z A R A D A przez A. G.

Pierwsze mieszka w kobitkach... wyklęte przed laty, Bez dwóch drugich, iak mówią trudno prać bielizny. A wszystko sławny Polak... Sarmata wasaty, Nie piękny... ale zginął i żył dla Oycyzny.

Cena targowa.				
Od d. 13 Marca do d. 22 tegoż				Rub Kop
Beczka	Zyta	-	-	9. 90.
	Pszenicy	-	-	17. —
	Jęczmienia	-	-	8. 40.
	Owsa	-	-	5. 50.
	Grochu	-	-	9. 60.
Faska	Masła	-	-	5. —
Asygnacya	100 Rubli	-	-	48. 25.
Dukat	-	-	-	3. 32.